

IDEJNO REŠENJE ZA PROJEKAT BOTANIČKE BAŠTE U LOS ANĐELESU CONCEPTUAL DESIGN FOR THE PROJECT OF THE BOTANICAL GARDEN IN LOS ANGELES

Helena Stojanović, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad*

Oblast – ARHITEKTURA, ARHITEKTONSKO PROJEKTOVANJE

Kratak sadržaj – *Ovaj projekat predstavlja rešenje moderne botaničke bašte koja se temelji na ideji velikog napretka i uticaju ekoloških promena na arhitekturu.*

Ključne reči: *Botanička bašta, Los Anđeles, ekologija*

Abstract – This project represents solution of a modern botanical garden based on the idea of great progression and the impact of environmental changes on architecture

Keywords: *Botanical Garden, Los Angeles, ecology*

1. UVOD

Projekat botaničke bašte u Los Anđelesu je krajnji odgovor na veoma kompleksan problem današnjice. Brojna predviđanja, studije i časopisi uspjeli su na neki način da predvide tok i progres nauke, tehnike i tehnologije kakav imamo danas. Međutim, uvijek bi jedan od faktora stagnirao u vremenu globalnog progresu, a to je ekološki faktor. Čovjeka je teško ekološki oplemeniti i osvijestiti. Te je temelj ovog projekta ideja da u budućnosti nemamo potrebu za klasičnim automobilske prevozom. Ukoliko dođe do takvog scenarija, ostane nam slobodna ogromna površina koja je nekad služila kao parking, i mogućnosti za arhitektu su zaista beskrajne. To je tema iz koje je u konačnici nastao projekat botaničke bašte, koji je veoma moderan progresivan i inovativan.

2. Studija slučaja – veliki napredak 2025-2050 – ranija predviđanja

Tekst čiji su autori Švarc i Lejden objavljen 90-ih u magazinu „Wired“ bavio se idejom velikog napretka. Oni su smatrali da se budućnost može sagledati samo ukoliko iskoračimo korak unaprijed. Te su u saradnji sa tada nepopularnim digitalnim stručnjacima napravili niz uspješnih predviđanja. Najznačajnija predviđanja možda i najvažnija stavka na relaciji čovjek-internet. Uspjeli su da predvide ekspanziju broja korisnika interneta te brojne druge faktore koji su uticali na čovjeka današnjice.

2.1. Studija Slučaja – veliki napredak – novija predviđanja

Pošto su originalna predviđanja za temu velikog napretka bila precizna i tačna, ovakvo istraživanje bi valjalo i

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bio dr Dejan Ecet, red. prof.

ponoviti te pokušati na osnovu krilatice da je „istorija učiteljica života“ na osnovu ranijih iskustava dati neke nove prejudicije. Najaktuelnija viđenja budućnosti se ogledaju u njetku tri velike oblasti, infotehnologije, mapiranja genoma i vještačke inteligencije. Te kako izgleda ekološki emancipovana verzija budućnosti?

3. Projektni zadatak

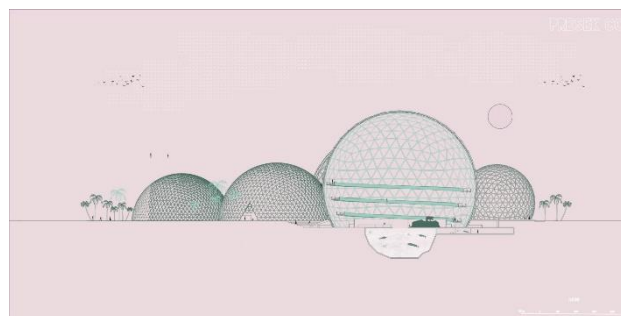
Sam projektni zadatak vezan je upravo za novija predviđanja svijeta sutrašnjice. Naša vizija je da će automobili kao prevozna sredstva postati arhaični i prevaziđeni. Te nam ostaje ogroman broj neiskorištenih parking površina koje možemo da preoblikujemo tako da istovremeno uklonimo globalno skladište velikih zagađivača i kreiramo ekološki orijentisane zone. Kao što je recimo, botanička bašta. Sam pitanje botaničke bašte trebalo bi razmatrati sa stanovišta modernog čovjeka njegovih potreba i želja, te naravno ekološkog uticaja bašte.

4. Tehnički opis

Kroz tehnički opis daje se detaljan opis sadržaja, lokacije, korisnika i samog koncepta. Na što konkretniji i precizniji način pokušaćemo da razložimo ovaj izuzetno višeslojan projekat.

4.1. Lokacija

Što se same lokacije tiče izabrana je plaža Santa Monica u LA-u, florda, SAD. Lokacija je vrlo popularna i

Slika 1 Presek

predstavlja srce urbanog život Los Anđelesa. Brojne kulture se sreću i sastaju na plaži Santa Monica. Međutim, ogromne parking površine narušavaju vizure i izgled same plaže, a jedan od tih velikih javnih parkinga jeste lokacija koja je izabrana za lokaciju samog projekta botaničke bašte.

4.2. Koncept

Ideja je da se u jednom konceptu integriše više sadržaja. Prvenstveno da spojimo biosisteme različitih geografskih

područja u jedan kompleks, a zatim da taj sadržaj upotpunimo dodatnim programima kao što su akvarijum i planetarijum. Na taj način dobijem integraciju prirode i vode, čovjeka i prirode, nauke i tehnologije kroz prirodne okvire sa čovjekom i sve to u jednom kompleksu.

4.3. Program i korisnici

Kompleks je namijenjen svim grupama korisnika, bez obzira na starosne i etničke kategorije. Pored baštica koje su koncipirane kao 4 različite biodome u kompleksu još postoji i akvarijum, planetarijum te skejt park u parternom uređenju. Dakle, kompleks je zamišljen kao dom različitosti, i samim tim ideja je da ovde „kohabituju“ pored različitih biosistema i različitih grupe ljudi kako različitih starosnih grupa, tako i različitih etničkih, kulturnih..

4.4 Arhitektura oblikovanja i materijalizacija

Cio kompleks smešten je u geodezijske kupole, dominantno staklene i prozirne forme. Podzemna etaža u kojoj se nalazi akvarijum je jedini „teži“ segment koji je ukopan u zemlju. Geodezijska kupola se odnosi na sfernu strukturu prostornog okvira sastavljenu od mreže trouglova. Ulaz u podzemni dio je piramidalne forme, takođe zastakljen dok se u parteru mogu uočiti slične forme, samo umanjene koje su ujedno i način za obezbeđivanje ambijentalnog osvetljenja u kompleksu akvarijuma. Kompleks, iako sačinjen od pet velikih geodezijskih kupola, nije težak i masivan zbog odabranih materijala i prozirne forme. Predstavlja dominantu i repnu tačku u prostoru i lijepo korespondira sa sredinom u kojoj se nalazi.

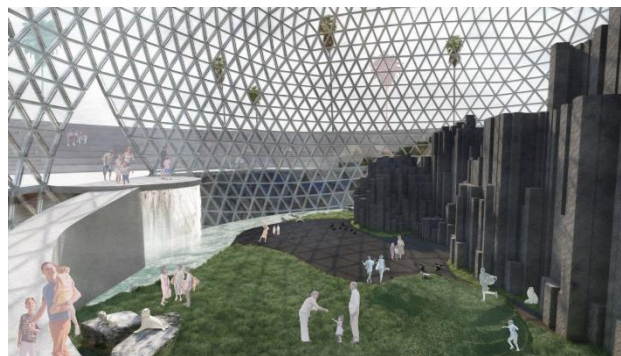
Slika 2 Trodimenzionalni prikaz kompleksa

5. Vegetacija – podjela na zone

Pošto kompleks od ukupno 5, sačinjavaju 4 geodezijske kupole namijenjene za program botaničke bašte, one su koncipirane kao biodome. Zatvoreni sistemi gdje u kontrolisanim uslovima kreiramo različite biosisteme koji su nekarakteristični za podnevlje u kome se kompleks nalazi. Ideja je da se kreira manja ili veća promjena dinamika kroz različitosti u odabranim biosistemima od kojih je jedna inspirisana biodiverzitetom Versaja, jedna biodiverzitetom Provanse i još Islandom i Sjevernim polom. Na ovaj način posjetioci imaju uvid i pristup klimama i zonama koji su inače možda i nepristupačni, ali i sistemima koji su popularni i jedinstveni.

5.1 Island

Prva biodoma inspirisana je Islandskim predjelima i klimom. Zagasiti tonovi i ledeni glečeri zemlje leda i vatre jedan su od prvih biosistema koji smo usvojili za projekat botaničke bašte. Ideja je da se u ovom slučaju kroz značajnu promjenu klime i ambijenta posjetioci „teleportuju“ u Islandsku predjelu svim čulima. Zvukom, mirisom, klimom.. Neke od karakterističnih prirodnih segmenata vezanih za taj kraj kao što su stijene, polarna svetlost, vodopadi, glečeri su ili reinterpretirani u biodomi, ili su bukvalno iskorišćeni kao simboli te zemlje.

Slika 3 Ambijentalni prikaz 1

5.2. Polarna bašta

Biodoma inspirisana severnim polom, istovremeno „bašta“ najveće kontradiktornosti. Predstavlja cjelinu sa velikom hipertrofiranom rampom, ledenim glečerima i poznatim životinjskim svijetom ovog predjela. A sve u cilju edukacije posjetilaca o velikim klimatskim promjenama i uticaju globalnog zagrijavanja na sjeverni pol. Zamisao je da se u toku spuštanja niz rampu temperatura postepeno smanjuje, a cio taj put bi bi bio praćen edukativnim tablama i informacijama o globalnom zagrijavanju i njegovom uticaju na sjeverni pol, koji je tamo možda i najprimetniji. Dok se na samom kraju spuštamo u neku vrstu „obrnutog ZOO vrta“ gdje su posjetioci „u kavezu“ dok su životinje slobodne. I sve to u cilju jedne sveobuhvatne prezentacije kako štetnosti arhaičnog tipa zoo vrta, koji je istovremeno i nehuman i zastarjeo te generalne edukacije o zaštiti životne sredine kroz jedno specifično i jedinstveno iskustvo.

5.3. Versaj

Bašta Versaja proizašla je iz bukvalne koncepcije Versajskih vrtova u Francuskoj. Simbol bogatstva i blagostanja Francuske kao i umjetnosti koji se ogleda u bašti. Lavirintovski oblikovano i obrađeno žbunje koje gradi dinamično kretanje kroz vrt na dva nivoa je koncept kojim je formirana ova biodoma. Prvi nivo odlikuju zeleni lavirintovi kroz koje posjetioci pokušavaju da se probiju i to na način da dođu do centra istog u kome se nalazi panoramski lift koji ih zatim prevozi do gornje etaže i u toku vožnje liftom mogu da sagledaju cjelokupnu baštu. Kada su stigli do gornje etaže na istoj takođe imaju lavirintovsko kretanje ali ovaj put ispunjeno umetničkim djelima i artefaktima.

5.4. Provansa

Provansa je pokrajina koja se smatra jednom od najljepših na svijetu, i morala je postati biodoma botaničke bašte u Los Anđelesu. Polja lavande i vinogradi bili su osnovna inspiracija i koncept za oblikovanje biodome sa biodiverzitetom Provanse. U centralno dijelu najmanje

Slika 4 Ambijentalni prikaz 2

bidomode nalazi se mediteranski tip kućice koji služi za degustaciju vina, a po cijeloj bašti uočavamo velika hipertrofirana ogledala koja nam stvaraju sliku beskonačnih polja lavande. Cio ovaj pejzaž i iskustvo protkano je neverovatnim mirisima i atmosferom koja na trenutak odaje utisak da smo stvarno u Provansi.

6.1 Planetarijum

Dodatni program u obliku planetarijum koji služi da se na neki način zaokruži priča o edukaciji i promociji eko kulturnog društva jeste planetarijum. Zamišljen kao najmoderniji program koji je inkorporiran u kompleks istovremeno je i najsadržajniji sa obzervatorijumom, velikim salama i amfiteatrima. Osnovna zamisao u geodetskoj kupoli koja je namijenjena za planetarijum jeste stvaranje zone socijalizacije.. Cio prizemni nivo je sloboda i otvoren za druženje, edukaciju, šetnju i socijalizaciju. Brojni štandovi sa sadržajima za sve starosne grupe, restorani obzervatorijum pa i viši naučni sadržaji koji se odvijaju u amfiteatralnoj sali su svima na raspolaganju.

6.2 Akvarijum

Podzemna etaža koja objedinjuje cio kompleks povezujući ga ispod nivoa tla namijenjena je programu akvarijuma. Bazeni akvarijuma koncipirani su tako da predstavljaju svetske okeane sa biljnim i životinjskim svijetom iz istih. Različitost boja, atmosfera i utisaka iz dijela svakog bazena pojedinačno je jedinstvena i nevjerojatna.

7. KONCEPT POVEZIVANJA U HIBRIDNI KOMPLEKS

Simbiozom ovih cjelina odbijemo jedinstven i nesvakidašnjih kompleks koji svakom posjetiocu pruža individualno i karakteristično iskustvo.

Dobijamo jedan hibridni objekat, koji je prije svega jedinstven u svijetu, a pored svoje izuzetne turističke i ekološke važnosti pruža i edukativni program i to kroz zabavu, što je jedan od najboljih načina za obrazovanje širokih narodnih masa.

7.1. Utical na lokalnu klimu

Uticao na podnevlje Los Anđelesa je iznimno značajno, jer bi od prepoznatljive „zemlje slavnih“ mogao da postane i „zemlja ekološki orijentisane svijesti“. Poznato je da LA, nije najčistiji grad, pogotovo zbog velikog broja turista ali i brojnih događaja koji su dom našli u Los Anđelesu, te bi ovakav sadržaj generalnu ekološku kulturu digao na viši nivo.

7.2. Globalni uticaj

Ovaj „recept“ mogao bi da se prenese i na globalnom nivou prilagođavajući sadržaje od lokaliteta do lokaliteta te da na svakoj lokaciji nastane nov i zanimljiv kompleks sa istom idejom. Takođe ideja samg kompleksa, temelji se na viziji moderne i ekološki osviješćene budućnosti za čovjeka, kao i svojevrsna inicijativa da se to sprovede u djelo te bi se u zavisnosti od države do države, od kontinenta do kontinenta mogli stvoriti različiti predlozi u zavisnosti od potreba stanovništva.

8. ZAKLJUČAK

Arhitekta svojim promišljanjem i kreativnim djelovanjem može mnogo više nego bilo koji robot. Sutrašnjica ipak predstavlja vrijeme promjena pogotovo u ekološkom smislu, vrijeme je da ih prigrlimo i da rastemo zajedno sa njima. U konačnici, ne znamo kakva budućnost nas tačno očekuje, ali znamo da je čovjek ipak dominantna koja utiče na istu, te bi trebalo bolje da pomislija kako djelujemo i utičemo na planetu.

9. LITERATURA

- [1] The Great progression -2025-2050 *The Great Progresion 20-205-Big Think*
- [2] Eko kuća magazin Geodetska kupola – *EKO KUĆA magazin.*
- [3] Ecological footprint, Britannica
- [4] The history and culture of Provence, Clemence Bary Bolore
- [5] Culture and History in the Pacific, Jukka Siikala, Helsinki University press
- [6] Mystery of the arctic ice: Who was first to the north pole, Jessie Kratz, Exploration

Kratka biografija:

Helena Stojanović rođena je u Foči 1999. god. 2022 god. u septembru diplomirala na osnovnim akademskim studijama na Fakultetu tehničkih nauka, iste godine upisuje i master na modulu Arhitektonsko projektovanje.

kontakt: helastojanovic99@gmail.com